

XADREZ

Materia de Libre Configuración

PROGRAMACIÓN ANUAL

IES Val do Tea

(Pontareas)

Curso: 2022/2023

Índice de contidos

1.- Introducción e contextualización	4
2.- Estudio do centro e do departamento	6
2.1.- Aspectos socioambientais	7
2.2.- Características do centro	7
2.3.- Descrición do departamento	7
2.4.- Estrutura orgánica e funcional	7
2.5.- Distribución do profesorado nos diferentes cursos	7
2.6.- Material didáctico para a materia de Xadrez	7
2.7.- Posibilidades do profesor en función dos medios materiais e instalacións	8
2.8.- Características dos alumnos	8
2.9.- Prantexamentos educativos do centro	8
2.10.- Presuposto económico do departamento	8
3.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave e relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis que forman parte dos perfís competenciais	9
4.- Obxectivos para o bacharelato	15
5.- Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, competencias clave, actividades, temporalización e metodoloxía para bacharelato	16
6.- Procedementos de avaliación, criterios de cualificación, instrumentos de avaliación, criterios de corrección e puntuación para bacharelato	22
7.- Medidas de atención a diversidade	24
8.- Programación da educación en valores	25
9.- Accións de contribución ao plan T.I.C	26

10.- Accións de contribución ao plan de Convivencia	27
11.- Accións de contribución o proxecto Lector	27
12.- Actividades complementarias e extraescolares	27
13.- Materias pendentes	28
13.1.- Actividades de seguimento das materias pendentes no Bacharelato.	28
13.2.- Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación da materias pendentes en convocatoria ordinaria e extraordinaria.	28
14.- Materiais e recursos didácticos	29
15.- Procedementos para avaliar a propia programación	29
16.- Adaptacións da programación en función dunha situación sanitaria que leve a desenvolver a actividade lectiva de xeito semipresencial e/ou non presencial	30
17.- Concreción dos elementos transversais que se traballarán	31
18.- Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.	34

1.- Introducción e contextualización

Este documento, ten como finalidade servir de guía para entender o desenrolo do labor docente da materia de: **Xadrez**, materia de libre configuración do centro no IES Val do Tea durante presente curso académico, sen que isto signifique de ningunha maneira que tódolos alumnos de bacharelato deste centro, teñan que realizar as mesmas actividades de ensinanza aprendizaxe para acadar os obxectivos inicialmente prantexados ao ser evidentes as súas diferenzas de partida.

Neste intre compre mencionar que todo este documento estará enmarcado dentro da lexislación vixente en materia educativa definida pola Consellería de Educación:

Como resulta evidente, a programación de calquera área ou materia farase atendendo ás condicións iniciais, características do centro, aspectos socioambientais, características dos alumnos, polo cal e como preámbulo sinalaremos a citada descentralización da tarefa docente.

Despois dunha visión xenérica sobre ditos aspectos, con obxecto de obter un claro marco de referencia para enclavar a nosa labor docente, seranos máis doado poder desenrolar do mellor xeito posible os obxectivos educativos referidos ós cinco grandes tipos de capacidades humanas: as de tipo cognitivo ou intelectuais; as motrices; as de equilibrio persoal ou afectivas; as de relación interpersoal e as de actuación e inserción social.

É neste punto, cando faremos mención dunha das maiores finalidades a lograr polo sistema educativo, que non é outra que o permitir o desenvolvemento da personalidade do individuo, para conseguir un mellor axuste da súa conduta ás diferentes situacións utilitarias, lúdicas, ou estéticas que se atopan no individuo.

O xadrez é un xogo de lóxica e estratexia que axuda a adquirir hábitos, actitudes e procesos de pensamento imprescindibles. Cando xogamos reflexivamente débense seguir pasos semellantes aos necesarios para desenvolver calquera outro tipo de problema. Xogando créase un clima favorable á discusión e ao debate, o que fomenta a expresión oral en diferentes contextos. Favorécese a capacidade de formular instrucións e a expresión do razoamento das estratexias seguidas no xogo mediante un novo código de comunicación. O xadrez tamén facilita os procesos de socialización establecendo entre o alumnado relacións de cooperación, o cal favorece que cada alumno/a afiance a súa identidade persoal, adquira hábitos de convivencia democrática e aprenda a ser unha persoa independente que aborda a análise de situacións para obter as súas propias conclusións a través dunha actitude crítica ante o mundo.

O bloque "Fundamentos de xadrez" desenvolve contidos elementais e prácticos para empezar a xogar ao xadrez, ademais de aprender vocabulario específico noutros idiomas. O bloque "O xogo en acción" dedícase a afondar na adquisición de coñecementos técnicos e tácticos para ir mellorando no xogo. O bloque "Transversalidade no xadrez" pretende desenvolver técnicas de traballo cooperativo, a mellora no manexo das TIC e a análise de diferentes situacións desde a interdisciplinaridade.

Esta materia facilita a posibilidade de traballar en equipo en todos os bloques do currículo, para formular e resolver problemas tanto do xadrez como doutro tipo. Para tal fin, podemos dispor das necesarias ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación que permiten a procura, a presentación, o almacenamento e a publicación de información, e que tamén facilita a relación con outras persoas ao xogar partidas en rede, desenvolvendo como competencia o sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

A materia de Xadrez desenvolve as competencias clave como se detalla deseguido. Neste sentido, a comunicación lingüística desenvólvese a través do uso do vocabulario específico da materia, da realización de produción escrita e da exposición oral dos razoamentos lóxicos aos que se chegue en cada situación. A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía desenvolveranse nomeadamente coa resolución de problemas de calquera índole mediante o razoamento lóxico. Cómpre sinalar que o xadrez e a competencia matemática van moi unidos pola súa propia natureza. A competencia dixital vaise desenvolver co frecuente emprego das TIC na procura e no almacenamento de información e coas aplicacións e os programas propios do xadrez. Aprender a aprender é unha competencia de forte presenza no xadrez, pois este reclama constantemente procesos de análise e reflexión do alumnado. As competencias sociais e cívicas alcanzaranse a través da realización das actividades de xeito cooperativo, procurando que o alumnado traballe en grupo e interactúe respectando as normas segundo o contexto onde se atope. O sentido de iniciativa e espírito emprendedor conséguese mediante esta materia a través do desenvolvemento da creatividade, do esforzo persoal, da capacidade de análise, da planificación, da organización e toma de decisións, da resolución de problemas, da xestión de riscos, da avaliación e da autoavaliación, etc., que supón de por si o xadrez. A conciencia e expresións culturais vaise traballar a través da análise da evolución histórica do propio xogo e mais das diferentes tendencias artísticas nos deseños das pezas do xadrez ao longo da historia e nas diferentes culturas

2.- ESTUDIO DO CENTRO E DO DEPARTAMENTO

2.1.- Aspectos socioambientais.

O IES Val do Tea atópase no concello de Ponteareas e acolle a alumnos tanto deste concello como dos veciños de Covelo e Mondariz, onde o nivel socioeconómico xeral é medio, sendo a ocupación principal da poboación o traballo como asalariados, non faltando algúns casos de pequeno empresario das tendas e comercios que poboan a zona.

No tocante a lugares de lecer, este concello está dotado das típicas instalacións deportivas como son campos de fútbol modesto nas distintas parroquias, piscina cuberta e dous pavillóns polideportivos municipais e diferentes pistas de tenis e pádel, con xestión cedida a una empresa privada. Conta así mesmo a vila, cunha serie de lugares culturais coma biblioteca, casa de cultura, auditorio, conservatorio o que sen dúbida axuda a enriquecer a vida desta comarca.

2.2.- Características do centro

Localización.

Situado, no centro da vila de Ponteareas, concello que conta cunha poboación aproximada de 24000 habitantes. A vila conta con outros 2 centros de ensinanza secundaria (un deles con bacharelato) e cun centro de ensinanzas de formación agraria.

Clase de edificio.

O edificio data de mediados dos anos oitenta do século vinte, con características propias dese momento, estando situadas as instalacións deportivas nunha nova reforma feita na primeira década deste século.

2.3.- Descrición do departamento

As sesións de Xadrez impartiranse nas aulas de segundo de bacharelato. Esta materia de libre configuración do centro, vai integrada inicialmente dentro do departamento de Educación Física, no que dispoñemos dunha sala ou ximnasio para a práctica da educación física cos seus vestiarios.

Dispoñemos tamén, de dúas pistas exteriores polideportivas descubertas.

Para impartir as clases de xadrez, contamos cunha aula de “xadrez” con material específico deste deporte.

2.4.- Estrutura orgánica e funcional

As clase de Xadrez serán impartidas por Fernando Rama González, que exerce as funcións de xefe de departamento de E.F e formará parte da Comisión de Coordinación Pedagóxica.

2.5.- Distribución do profesorado nos diferentes cursos.

PROFESORADO	CURSO	Materia
Fernando Rama González	2º Bach.	Xadrez

2.6.- Material didáctico para a materia de Xadrez.

Os recursos didácticos dos que dispón o departamento son os seguintes:

Convencional:

- 17 taboleiros de xadrez tipo Staunton número 5 coas súas correspondentes pezas.
- 10 Reloxos de Xadrez
- Apuntes do profesorado, libros artigos...

Non convencional:

- Ordenador, pizarra electrónica e proxector de vídeo.
- Taboleiro mural de xadrez.

2.7.- Posibilidades do profesor en función dos medios instrumentais e instalacións.

Os medios cos que contamos de saída, son axeitados para poder impartir a materia, aínda que a medida que avance o curso iremos mercando material coma algún libro.

2.8.- Características dos alumnos.

A franxa de idade do alumnado sitúase entre os 16-18 anos, como corresponde nas situacións habituais nos centros de ensinanza secundaria e bacharelato.

2.9.- Prantexamentos educativos no centro.

Ideario, principios de actuación.

O ideario do centro ven marcado pola administración, e recollido na serie de documentos que conforman o Proxecto Educativo de Centro e o Proxecto Curricular de Centro.

En canto ós principios de actuación veñen recollidos no NORF.

2.10.- Presuposto económico do centro.

A distribución e control dos presupostos corren a cargo do secretario. Temos que sinalar que neste caso por parte do secretario e de toda a dirección do centro tivemos un gran apoio e foron cubertas as necesidades de material necesario para iniciar a materia de xadrez.

3.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE E RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Estas poden considerarse como aquelas aprendizaxes, imprescindibles dende un prantexamento integrador, orientadas á aplicación dos saberes adquiridos a múltiples situacións e contextos, escolares e vitais dos alumnos. Aprendizaxes que deben acadar estes ó remate das etapas educativas, para a súa realización persoal, para exercer a cidadanía activa, incorporarse axeitadamente á vida adulta, e para ser capaces de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo de toda a vida. Establecese ademais que todas as materias deben contribuír o desenvolvemento e consolidación destas competencias, posto que isto só será posible dende un tratamento multidisciplinar e transversal das mesmas. Na materia de xadrez estas competencias se articulan, desenvolven e operativizan, a través da “**aprender a aprender**”. Competencia clave, fundamental e integradora, de todas as demais, na nosa materia.

Por outra banda, dende unha perspectiva profesional, estas competencias, xunto cós criterios de avaliación, e as metas e finalidades, constituirán os referentes fundamentais para a **avaliación formativa** do alumnado.

A organización da contribución do Xadrez á consecución destas competencias , artículase do seguinte xeito:

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)

1. Ofrecendo ó alumnado unha variedade de intercambios comunicativos e enriquecendo a capacidade comunicativa por diferentes linguaxes
2. Ampliando a súa bagaxe lingüística con expresións, conceptos, e vocabulario, específicos da materia.
3. Dende a contribución ao plan lector do centro (“hora de lectura”), ou de fomento da lectura, con materiais e contidos específicos para a nosa materia.
4. Potenciando nas sesións a comunicación horizontal e aberta, favorecendo a expresión, oral e escrita,

de puntos de vista persoais, en debates, na negociación de proxectos e unidades didácticas, etc...

COMPETENCIA MATEMÁTICA, E COMPETENCIA CIENTÍFICA E TECNOLÓXICA (CMCCT)

1. Traballo e control, na dimensión cuantitativa no espazo e no tempo; nas distancias e traxectorias, nas dimensións, nas duracións dos acontecementos, nos ritmos, no control das pulsacións, no propio corpo
2. Dende a utilización subsidiaria de múltiples cálculos matemáticos, con fins específicos da nosa materia
3. Propiciando aprendizaxes para afrontar e superar múltiples retos e problemas motores, en múltiples situacións e contextos
4. Tratamento da saúde non só como a promoción de hábitos saudables, e como prevención; sino tamén como a esixencia dun continuo axuste corporal ás condicións do entorno, e ós seus cambios
5. Organización e adaptación da práctica da actividade física ó noso entorno, natural e escolar
6. Fomentando un enfoque educativo e ecolóxico, nas actividades físicas e deportivas que practicamos no medio natural.
7. Garantindo a seguridade nestas actividades no medio natural, a través do coñecemento das técnicas e procedementos, riscos a controlar, elementos materiais a empregar,...
8. Promovendo a autonomía dos alumnos para ó propio mantemento e mellora da súa condición física
9. Formación no uso axeitado da tecnoloxía dispoñible no campo da actividade física e o deporte.

COMPETENCIA DIXITAL (CD)

<p>1. Promovendo e orientando as aprendizaxes para a busca, o acceso, a selección, o tratamento, e a comunicación da información, tanto nas NTIC, como nos medios clásicos. Situando ós alumnos en posición de comunicadores críticos, e non simplemente receptores das novas tecnoloxías.</p>
<p>2. Na formación dos alumnos no tratamento e edición de “<i>documentos multimedia</i>” nas tarefas da materia.</p>
<p>3. Formación nun espírito crítico e reflexivo ante a Sociedade da Información e da comunicación.</p>

COMPETENCIAS SOCIÁIS E CÍVICAS (CSC)

1. Artellando a actividade física como facilitadora da integración, o respecto, a cooperación, a participación, o interese, a igualdade e a non discriminación, e o traballo en equipo
2. Orientando as propostas e o desenvolvemento curriculares, e a súa práctica, co enfoque educativo proposto, centrado en “proxectos comúns, negociados e compartidos, e co-xestionados, seguindo as pautas, normas, e valores democráticos, e os valores deportivos recoñecidos
3. Formación para: “aprender a ser”, “aprender a pensar”, “aprender a facer”, “aprender a convivir”, e en definitiva, “aprender a aprender”, como tratamento transversal a todas as actividades da “aula de E. F.”
4. Empregando a sesión de E. F. como un espazo de socialización onde traballar valores, principios, dereitos e deberes, responsabilidades, iniciativas, e a resolución dialogado dos conflitos.
5. Contribuíndo ó dereito cidadán á saúde, como promoción da actividade física, versus a inactividade; como factor de prevención; e como formación de hábitos saudables duradeiros para toda a vida.
6. Formación nun espírito crítico e reflexivo ante a realidade social e cultural; tamén, a deportiva e as súas claves actuais.

COMPETENCIA DE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURÁIS (CCEC)

1. Comprensión da actividade física e deportiva como parte dunha cultura e contexto concretos; como resultado dun proceso histórico e cultural que se nos lega como <i>patrimonio de todos</i> , e que é necesario coñecer, analizar criticamente, e preservar ou mellorar/modificar
2. Actitude aberta e crítica, ante o deporte como <i>espectáculo</i>
3. Propiciar unha perspectiva intercultural da E.F., que valore a riqueza da diversidade cultural
4. Uso da actividade físico-deportiva, como realidade e posibilidade artística-creativa, explorando os recursos expresivos do corpo e o movemento, e valorando os aspectos estéticos das posibilidades e manifestacións da motricidade humana
5. Desenvolvemento específico na materia, das habilidades perceptivas, comunicativas, e creativas
6. Contribución a conservación e transmisión do noso patrimonio artístico e cultural galego (xogos e deportes tradicionais, populares e autóctonos, bailes e danzas,...)

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER (CAA)

1. Aprender a organizarse, e resolver, problemas motores autonomamente
2. Desenvolver habilidades para o traballo e a aprendizaxe en equipo
3. Capacidade de transferencia das aprendizaxes a novos contextos e situacións
4. Enfoque exploratorio e investigador da proposta curricular, trasladado á acción do alumno, nas tarefas teóricas e prácticas da materia

5. Autonomía para a propia <i>planificación</i> física e deportiva, cara a mellora persoal e grupal, configurándose como xestor, e participante activo ao longo de toda a vida
6. Contribución a unha mellor organización, e máis positiva ocupación, do tempo de lecer, e á ampliación das súas posibilidades
7. Axudar ao alumnado a entender a educación persoal e o aprendizaxe, como un proceso continuo ao longo de toda a vida

COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR (CSIEE)

1. Modos de interacción social, clima de aula, e principios metodolóxicos que propician a autonomía e as iniciativas, persoais e grupais
2. Formación en “principios de procedemento” para afrontar os retos, e os problemas motores, empregando a planificación e a experimentación, o esforzo, a auto superación, e unha actitude positiva ante a dificultade, e o resultado obtido
3. Importancia decisiva da autoavaliación, e da reflexión persoal e grupal do alumnado sobre a realidade vital da aula de E. F.
4. Converter ó alumnado en protagonista, tamén nos aspectos organizativos das actividades, específicas e complementarias, da materia

4 - OBXECTIVOS PARA BACHARELATO

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

5.- OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE, ACTIVIDADES, TEMPORALIZACIÓN E METODOLOXÍA PARA BACHARELATO

Deseguido, e debido a que polo momento non hai desenrolado un currículo propio para 1º e 2º de bacharelato, e tendo en conta o nivel inicial dos nosos alumnos no centro, traballaremos co currículo publicado para os dous primeiros cursos da ESO, e de ser o caso iremos ampliando a dificultade e o nivel dos contidos a medida que os alumnos progresen no coñecemento do xadrez.

	Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Fundamentos do xadrez				
1. b 2. f 3. g	4. B1.1. Taboleiro: colocación, cadros, columnas, ringleiras, diagonais, flancos e centro.	5. B1.1. Utilizar adecuadamente o taboleiro de xadrez.	6. XAB1.1.1. Sitúa adecuadamente o taboleiro e identifica ringleiras, columnas, diagonais, flancos e centro antes de empezar a xogar.	7. CMCCT
			8. XAB1.1.2. Aplica conceptos xeométricos sinxelos (paralelismo, perpendicularidade, ángulos, polígonos, áreas, etc.) co movemento das pezas no taboleiro.	9. CMCCT 1. CAA
11. b 1. h 2. i 3. o	15. B1.2. Pezas: nomes e colocación. Vocabulario do xadrez.	16. B1.2. Coñecer as pezas do xadrez e o seu vocabulario específico en diferentes linguas.	17. XAB1.2.1. Coñece o nome das pezas en varias linguas e sabe colocalas no taboleiro.	18. CCL 1. CMCCT
			20. XAB1.2.2. Usa con corrección o vocabulario específico do xadrez.	21. CCL
22. b 1. f 2. g 3. h 4. l	27. B1.3. Movementos das pezas. 1. B1.4. Reloxo: tipos ao longo da historia. 2. B1.5. Valor das pezas. Equivalencias.	30. B1.3. Aplicar adecuadamente os movementos e o valor das pezas de xadrez no xogo.	31. XAB1.3.1. Reproduce con corrección os movementos das pezas do xadrez.	32. CMCCT 1. CAA
			34. XAB1.3.2. Distingue o valor das pezas do xadrez.	35. CMCCT
			36. XAB1.3.3. Identifica os tipos de reloxos ao longo da historia do xadrez.	37. CCL
			38. XAB1.3.4. Utiliza o reloxo nunha partida.	39. CMCCT
			40. XAB1.3.5. Realiza operacións combinadas cos valores das pezas, aplicando correctamente a xerarquía de operacións.	41. CMCCT 1. CAA
			43. XAB1.3.6. Realiza e formula actividades e problemas matemáticos onde se manexe o valor das pezas do xadrez de xeito creativo.	44. CCL 1. CMCCT 2. CAA 3. CSIEE
48. b 1. f 2. g	51. B1.5. Capturas das pezas. 1. B1.6. Ameazas e defensas. Xogadas erróneas.	53. B1.4. Realizar adecuadamente en xogadas a captura das pezas, defensas e ameazas, e identificar cando son erróneas.	54. XAB1.4.1. Aplica a captura das pezas.	55. CMCCT 1. CAA
			57. XAB1.4.2. Identifica xogadas erróneas con certa rapidez.	58. CMCCT 1. CAA

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			60. XAB1.4.3. Aplica as formas de defenderse das ameazas das pezas.	61. CM CCT 1. CAA
			63. XAB1.4.4. Recoñece os motivos polos que un/unha xogador/a sacrifica unha peza.	64. CMCCT 1. CAA
66. b 1. f 2. g	69. B1.7. Enroque: curto e longo. Condicións para o enroque.	70. B1.5. Utilizar os tipos de enroque e valorar o máis adecuado en cada caso.	71. XAB1.5.1. Recoñece os tipos de enroque.	72. CMCCT
			73. XAB1.5.2. Aplica correctamente o enroque ao longo dunha partida.	74. CMCCT 1. CAA
			76. XAB1.5.3. Identifica cando se pode facer o enroque.	77. CMCCT 1. CAA
			79. XAB1.5.4. Representa sobre o taboleiro casos prácticos sobre o enroque.	80. CMCCT 1. CAA
Bloque 2. O xogo en acción				
82. b 1. f 2. g	85. B2.1. Concepto de xaque. Defensa e tipos. 1. B2.2. Xaque mate. Mates famosos. 2. B2.3. Combinacións de xaque mate: con dama, con torre, con alfil, con cabalo e con peón. 3. B2.4. Xaque mate en unha, dúas ou tres xogadas con diferentes pezas.	89. B2.1. Coñecer e utilizar o xaque, o xaque mate e os mates máis famosos en xogadas con diferentes pezas e coas distintas combinacións.	90. XAB2.1.1. Realiza xaques como estratexia de ataque nunha partida.	91. CMCCT 1. CAA
			93. XAB2.1.2. Recoñece as formas de evitar un xaque ao longo dunha partida e elixe a máis conveniente en cada caso.	94. CMCCT 1. CAA
			96. XAB2.1.3. Reproduce nun taboleiro os mates máis famosos.	97. CMCCT
			98. XAB2.1.4. Reproduce xaque mate con rei e outras pezas, contra o rei contrario.	99. CMCCT 1. CAA
			101. XAB2.1.5. Resolve e formula casos prácticos de xaque mate en unha, dúas ou tres xogadas.	102. CMCCT 1. CAA
104. b 1. f 2. g	107. B2.5. Táboas: tipos.	108. B2.2. Identificar e reproducir casos de táboas.	109. XAB2.2.1. Distingue todos os casos de táboas.	110. CMCCT
			111. XAB2.2.2. Reproduce casos prácticos de táboas nunha xogada.	112. CMCCT 1. CAA

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
114. b 1. f 2. g	117. B2.6. Notación das xogadas: alxébrica e descritiva (clásica).	118. B2.3. Anotar correctamente os movementos dunha partida.	119. XAB2.3.1. Anota correctamente os movementos das pezas nun patrón de xadrez ao longo dunha partida.	120. CMCCT
			121. XAB2.3.2. Establece equivalencias entre a anotación alxébrica en xadrez coa representación de puntos no plano nos eixes cartesianos.	122. CMCCT 1. CAA
			124. XAB2.3.3. Reproduce unha partida no taboleiro desde as anotacións alxébricas.	125. CMCCT
126. b 1. f 2. g	129. B2.7. Combinacións: dobre ameaza, cravada, descuberta e raios X.	130. B2. 4. Identificar e utilizar con corrección os tipos de combinacións.	131. XAB2.4.1. Distingue as fases dunha combinación: formulación, análise e combinación.	132. CMCCT
			133. XAB2.4.2. Realiza dobres ameazas, cravadas, descubertas e raios X.	134. CMCCT
			135. XAB2.4.3. Realiza os dous tipos de descubertas.	136. CMCCT
			137. XAB2.4.4. Reproduce e formula posicións no taboleiro de xadrez de todos os casos de combinacións.	138. CMCCT 1. CAA
140. b 1. f 2. g	143. B2.8. Intercambios: presión-defensa, intercambios de pezas, simplificación e contraataque.	144. B2. 5. Realizar intercambios eficaces ao longo dunha partida.	145. XAB2.5.1. Aplica intercambios eficaces ao longo da partida.	146. CMCCT 1. CAA
			148. XAB2.5.2. Identifica cando nunha simplificación se entra no final de xogo.	149. CMCCT 1. CAA
			151. XAB2.5.3. Formula situacións de todos os casos de intercambio de pezas.	152. CMCCT 1. CAA
154. b 1. f 2. g	157. B2.9. Introducción aos principios da apertura. Erros na apertura.	158. B2.6. Aplicar as distintas aperturas.	159. XAB2.6.1. Coñece como se domina o centro na apertura.	160. CMCCT 1. CAA
			162. XAB2.6.2. Aplica as normas básicas da apertura e evita erros graves.	163. CMCCT 1. CAA
			165. XAB2.6.3. Anticipa as posibles xogadas do/da contrincante.	166. CMCCT 1. CAA

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
168. b 1. g	170. B2.10. Final. Finais de rei e peóns. Finais con pezas.	171. B2.7. Resolver eficazmente os distintos finais que se poidan presentar ao longo dunha partida.	172. XAB2.7.1. Reproduce e aplica a regra do cadrado no final de rei e peóns, a regra da posición, o final de rei contra rei e peón, o final de dous peóns e os finais de dous peóns e pezas menores.	173. CMCCT 1. CAA
Bloque 3. Transversalidade no xadrez				
175. a 1. b 2. c 3. e 4. f 5. g 6. h 7. l 8. ñ	184. B3.1. Historia do xadrez. Lenda de Sissa. 1. B3.2. Campións e campioas do mundo.	186. B3.1. Recoñecer e explicar os feitos históricos máis salientables da historia do xadrez.	187. XAB3.1.1. Utiliza o concepto de sucesión numérica na lenda de Sissa.	188. CMCCT 1. CCEC
			190. XAB3.1.2. Traballa de xeito cooperativo sobre a evolución do xadrez e das súas pezas en diferentes países, utilizando as TIC.	191. CCL 1. CD 2. CAA 3. CSC 4. CCEC
			196. XAB3.1.3. Coñece os/as mellores xogadores/as de xadrez e analiza o papel das mulleres neste xogo.	197. CCL 1. CSC 2. CCEC
200. a 1. b 2. c 3. d 4. e 5. f 6. g 7. h 8. i	209. B3.3. Xadrez e ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación (aplicacións de teléfono móbil, programas informáticos de xadrez, espazos virtuais de almacenamento de información, aplicacións de animación estilo flash, scratch, etc.)	210. B3.2. Utilizar as TIC para mellorar a práctica no xadrez.	211. XAB3.2.1. Coñece e manexa programas e aplicacións de teléfono móbil relacionados co xadrez.	212. CMCCT 1. CD 2. CAA
			215. XAB3.2.2. Utiliza espazos de almacenamento de información en rede (blog, wiki, etc.) para favorecer o intercambio de información entre os membros do grupo co que traballe.	216. CCL 1. CMCCT 2. CD 3. CAA 4. CSC 5. CSIEE
			222. XAB3.2.3. Coñece e manexa diferentes plataformas de xadrez en liña que reforcen a aprendizaxe dos contidos do xadrez, ademais de poder desenvolver partidas con xogadores/as doutros países.	223. CCL 1. CMCCT 2. CD 3. CAA 4. CSC 5. CSIEE

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
229. b 1. f 2. g 3. h	233. B3.4. Xadrez e matemáticas.	234. B3.3. Aplicar as matemáticas para facilitar a comprensión do xadrez.	235. XAB3.3.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar operacións cos distintos tipos de números e porcentaxes a través do xadrez.	236. CMCCT
			237. XAB3.3.2. Formula e resolve problemas e cuestións xeométricas sinxelas (paralelismo, perpendicularidade, ángulos, polígonos, simetrías, perímetros, superficies, etc.) nas que se traballen conceptos do xadrez.	238. CMCCT 1. CAA
			240. XAB3.3.3. Interpreta e analiza gráficas elementais nun contexto de xadrez.	241. CMCCT 1. CAA
			243. XAB3.3.4. Representa datos de xadrez en gráficas e calcula a media, a mediana e a frecuencias absolutas e relativas, co fin de extraer conclusións.	244. CMCCT 1. CAA 2. CSIEE
			247. XAB3.3.5. Calcula probabilidades sinxelas de sucesos ligados a experimentos de xadrez.	248. CMCCT
			249. XAB3.3.6. Elabora cuestionarios sobre contidos que relacionen as matemáticas co xadrez e avalíalos con corrección e precisión.	250. CCL 1. CMCCT 2. CAA 3. CSIEE
254. b 1. f 2. g 3. h 4. n	259. B3.5. Pasatempos con xadrez: sudokus de xadrez, salto do cabalo, lanzarraios (co movemento da torre) etc. 1. B3.6. O xadrez na literatura, na música e no cine. 2. B3.7. O xadrez nos medios de comunicación.	262. B3.4. Utilizar recursos doutras disciplinas que se relacionen coa cultura do xadrez.	263. XAB3.4.1. Resolve e crea pasatempos de xadrez con autonomía e eficacia.	264. CCL 1. CMCCT 2. CAA
			267. XAB3.4.2. Comprende textos de diferentes xéneros literarios que fagan referencia á temática do xadrez.	268. CCL
			269. XAB3.4.3. Crea e redacta versos emparellados sobre temática do xadrez seguindo modelos establecidos.	270. CCL 1. CAA
			272. XAB3.4.4. Resume e analiza de xeito crítico a representación do xadrez no cine.	273. CCL 1. CAA 2. CSIEE

Xadrez.				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			276. XAB3.4. 5. Procura información de actualidade sobre o xadrez e analiza dun xeito crítico.	277. CCL 1. CAA 2. CSC 3. CSIEE

6.- PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN, CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN, CRITERIOS DE CORRECCIÓN E PUNTUACIÓN PARA BACHARELATO

Xadrez. 1º e 2º de BACHARELATO				
Momentos	Procedementos de Avaliación	Criterios de Cualificación	Instrumentos de Avaliación	Criterios de Corrección e Puntuación
3 Avaliacións (Decembro, marzo-abril, maio)	- Realización dun exame tipo test, que constará de 10 preguntas con catro respostas cada unha, e na que só unha das respostas será a correcta.	Cada pregunta respostada correctamente puntuará un punto. Máximo 10 puntos en total. Para aprobar debemos ter 5 preguntas correctas. 6 será un ben, 7 ou 8 un notable e 9 ou 10 un sobresaínte.	Exame Teórico tipo test	Cada pregunta respostada correctamente puntuará un punto. Máximo 10 puntos en total. Non se descontarán puntos por resposta incorrecta.
Avaliación Ordinaria	A nota da avaliación ordinaria será o resultado do sumatorio das tres avaliacións dividido entre tres. Si non se acada un 5 nalguna das 3 avaliacións, deberá facer en xuño un exame de recuperación desa avaliación (coas mesmas características sinaladas anteriormente) que terá que ser superado alomenos cun 5 para poder sumar as 3 avaliacións e dividir entre 3 para obter a nota da avaliación ordinaria.	Despois de sumar e dividir entre 3 as tres avaliacións, obteremos un número que sendo inferior a 5 será suspenso, 5 un suficiente, 6 un ben, 7 ou 8 notable e 9 ou 10 sobresaínte.	Suma das notas dos exames tipo test das 3 avaliacións e divididos entre tres	A puntuación será a nota resultante da operación descrita anteriormente

Xadrez. 1º e 2º de BACHARELATO				
Momentos	Procedementos de Avaliación	Criterios de Cualificación	Instrumentos de Avaliación	Criterios de Corrección e Puntuación
Avaliación Extraordinaria	- Realización dun exame tipo test, que constará de 10 preguntas con catro respostas cada unha, e na que só unha das respostas será a correcta.	Cada pregunta respostada correctamente puntuará un punto. Máximo 10 puntos en total. Para aprobar debemos ter 5 preguntas correctas. 6 será un ben, 7 ou 8 un notable e 9 ou 10 un sobresáinte.	Exame Teórico tipo test	Cada pregunta respostada correctamente puntuará un punto. Máximo 10 puntos en total. Non se descontarán puntos por resposta incorrecta.

7.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

É un feito recoñecido a diferenza na realidade individual, que por suposto debe ser considerada no proceso de ensinanza – aprendizaxe. Os alumnos son diferentes no seu ritmo de traballo, estilo de aprendizaxe, coñecementos previos, experiencias, etc, o que implica educar en e para a diversidade.

Nunha mesma aula van a estar xuntos alumnos que presentan dificultade para o aprendizaxe de modos moi diversos e con grandes diferenzas entre eles.

Algunhas posibilidades de actuación son:

- REFORZO EDUCATIVO NA AULA: É unha medida ordinaria sen necesidade de adaptar o currículo. Actuarase sobre a secuenciación, temporalización, avaliación, actividades de ensinanza - aprendizaxe.

- ACTIVIDADES DE AMPLIACIÓN (superdotados): Para aqueles alumnos que xa acadaron os obxectivos propostos.

- ADAPTACIÓNS CURRICULARES: Son medidas extraordinarias, para aqueles alumnos que necesiten unha modificación do currículo en canto a obxectivos, contidos, criterios de avaliación para acadar os novos obxectivos que non necesariamente serán os correspondentes ao seu curso. Será necesaria unha avaliación psicopedagóxica e contar co visto bo da inspección.

Outro tipo de alumnado cada vez mais presente nos centros, son os alumnos estranxeiros que poden precisar de este tipo de adaptacións por diferentes motivos (idioma, cultura, costumes sociais, etc.). Neste aspecto pódense prantexar actividades que lles permitan aportar aspectos da súa cultura, como no contido de danzas do mundo, presentando danzas propias do seu país, o no contido de xogos e deportes, pódense realizar xogos e deportes propios da súa cultura.

Atención á diversidade

Aínda que na maioría das unidades didácticas hai un apartado detallado sobre aspectos a ter en conta e atención á diversidade, recalcamos que ademais da avaliación inicial inherente a cada unidade, constantemente detectamos alumnado que non son capaces de seguir o ritmo de aprendizaxe do resto dos compañeiros pois teñen un nivel de base máis baixo. Tamén atopamos escolares con nivel superior que deben ser motivados na súa progresión máis rápida polas súas capacidades e experiencia.

Todo elo supón unha adaptación dos medios e metodoloxías de ensinanza, que farán todo o proceso un pouco máis humano.

Deseguido prantexamos diferentes posibilidades a ter en conta:

- Os alumnos con dificultades de aprendizaxe nalgúns fases da materia se lles orientará cara unha práctica sistemática titorizada, co deseño de plans individualizados de traballo que terán que desenrolar extraescolarmente e eventualmente nalgún recreo do que dispoñan e o soliciten ao profesorado.

8.- PROGRAMACIÓN DA EDUCACIÓN EN VALORES.

Na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato o alumnado utilizará o seu potencial á vez que desenvolve todas as súas capacidades. As propias actividades axudarán, ademais, a desenvolver a relación coas demais persoas, o respecto, a atención especial á igualdade de xénero, entendendo as diferenzas relativas ás capacidades psicofísicas entre as rapazas e os rapaces, os condicionantes dos estereotipos sociais, a colaboración, o traballo en equipo, o xogo limpo, a resolución de conflitos, o recoñecemento do esforzo para lograr metas, a aceptación de regras establecidas e o desenvolvemento da iniciativa individual.

Do mesmo xeito, o xadrez como materia, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Traballaremos tamén:

Educación do consumidor/a: levaremos a cabo a construción de implementos por medio de material de desfeito e/ou reutilizado.

Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos: as diferenzas biolóxicas que existen entre os sexos non son razóns para a marxinación. O coñecemento mutuo que se leva a cabo nas manifestacións motrices servirá para respectar as características individuais.

Educación para a paz: entendemos a oposición como unha estratexia e non como unha actitude fronte aos demais. A tolerancia e a deportividade no xogo son actitudes moi favorables na educación para a paz.

Educación moral e cívica: É o eixo referencial en torno ao cal articúlase a educación en valores xa que as súas dúas dimensións engloban o conxunto dos trazos básicos do modelo de persoa que participa activamente para solucionar os problemas sociais.

Educación ambiental: os alumnos deben comprender os problemas ambientais que están degradando o noso medio e participar solidariamente no seu coidado.

Educación para a saúde e calidade de vida: na escola debemos inculcar hábitos de hixiene física, mental e social que desenvolvan a autoestima e melloren a calidade de vida.

Educación para o lecer: Debemos ofrecer ao alumnado unha alternativa para utilizar o seu tempo de lecer de forma positiva, realizando actividades físico-mentais.

Educación viaria: O coñecemento e a utilización da vía pública é dunha gran importancia polo que a súa educación ten que comezar na escola.

9.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.

As TIC (Tecnoloxías da Información e da Comunicación) están a adquirir unha relevancia cada vez maior na nosa sociedade. Avanzan a pasos axigantados, polo que cómpre estar constantemente actualizándose para non quedar atrás. A escola ten que telas en conta, ten que preparar ao alumnado no seu manexo e incrementar a capacidade de utilizalas partindo de todas as áreas curriculares.

Desde a materia de Xadrez pódese recorrer nalgún momento á navegación por Internet e visualización de documentos audiovisuais, o manexo dos ordenadores dentro do plan abalar, xunto co encerado dixital...

Non quere dicir que semanalmente ou quincenalmente o profesorado teña que utilizar o ordenador, a aula de informática ou ver unha proxección sobre algún aspecto específico da materia, senón que, cando sexa preciso e as condicións docentes así o requiran, pode facelo.

10.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

Nesta materia danse un número de situacións didácticas onde o alumnado deba interactuar cos demais. O xadrez e unha materia propicia para a educación en habilidades sociais.

Por isto, a dinámica dos grupos na realización das tarefas debe ser variada, e dicir, que permita distintos tipos de agrupamentos: parellas, xogos en cuartetos (xogo do pasa pezas), pequenos grupos, gran grupo ...

Dado que o cambio de actividade nas nosas clases é constante, tanto para evitar a fatiga como o aburrimiento, como para manter a atención e a motivación, a principal característica dos agrupamentos debe ser a variedade.

O xogo do xadrez é un medio eficaz para facilitar a relación, a integración e o respecto, á vez que contribúen ao desenvolvemento da cooperación e a solidariedade.

Por outra banda, o xadrez axuda a aprender a convivir, fundamentalmente no que se refire á elaboración e aceptación de regras para o funcionamento colectivo, dende o respecto á autonomía persoal, á participación y a valoración da diversidade.

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.

Debido ás características da materia de xadrez, e ao pouco tempo semanal de que dispoñemos no horario dos alumnos, proporemos algunhas actividades de lectura relacionada cos diferentes mestres do xadrez.

Consideramos de grande importancia colaborar na adquisición de hábitos de lectura nos nosos alumnos/as, e somos conscientes de que ese traballo debe realizar coa colaboración de todo o profesorado do centro.

12.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

A nosa pretensión dentro deste ano no que se imparte a materia de xadrez, se as circunstancias así o permiten, será a de realizar as seguintes actividades:

- Campionato intercentros de xadrez coa colaboración do IES do Barral e do IES Pedra da Auga de Pontearreas.

- Invitar a algún mestre do xadrez co obxectivo de que faga unha charla sobre esta materia.
- Organizar unha Partida de Simultáneas contra unha mestra internacional feminino de xadrez e medallista en numerosos campionatos nacionais.

13.- MATERIAS PENDENTES.

13.1- Actividades de seguimento das materias pendentes no Bacharelato.

Para alumnos que cursen 2º de bacharelato e teñan Xadrez pendente de 1º de bacharelato, farase un seguimento mensual, dentro dos primeiros sete días de cada mes, no que deberán reunirse co profesor da materia nun período de lecer, no que se fixaran actividades coma:

- Lectura de diversos artigos sobre o xadrez
- Lectura de libros relacionados co xadrez
- Visionado de películas ou documentais relacionados co xadrez
- Busca de información empregando ordenadores, tablets... na web.

13.2.- Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación das materias pendentes en convocatoria ordinaria e extraordinaria.

Para a AVALIACIÓN ORDINARIA:

Como **instrumentos** de avaliación empregaremos: - Exame tipo Test

Como **Criterios de Cualificación**: - O Exame tipo test terá 10 preguntas, con catro respostas das que unicamente será válida unha. As respostas incorrectas non restan puntos. Cada resposta correcta puntúa 1 punto e para superar o exame é necesario acadar 5 puntos.

Para a AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA:

Como **instrumentos** de avaliación empregaremos: - Exame tipo Test

Como **Criterios de Cualificación**: - O Exame tipo test terá 10 preguntas, con catro respostas das que unicamente será válida unha. As respostas incorrectas non restan puntos. Cada resposta correcta puntúa 1 punto e para superar o exame é necesario acadar 5 puntos.

14.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os recursos didácticos dos que dispón o departamento son os seguintes:

Convencional:

- 17 taboleiros de xadrez tipo Staunton número 5 coas súas correspondentes pezas.
- 10 Reloxos de xadrez.
- Apuntes do profesorado, libros artigos...

Non convencional:

- Ordenador, pizarra electrónica e proxector de vídeo.
- Taboleiro mural de xadrez.

15.- PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN.

O profesorado, mediante a reflexión, avaliará nas sesións de avaliación, os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos xerais e co desenvolvemento das competencias clave. Esta avaliación incluírá, polo menos, os seguintes aspectos:

- a) A adecuación dos elementos que forman o currículo coas características e necesidades do alumnado.

b) As aprendizaxes acadadas polo alumnado.

c) As medidas de atención á diversidade aplicadas.

d) A programación didáctica e o seu desenvolvemento, a organización da aula, o aproveitamento dos recursos do centro e os procedementos de avaliación do alumnado.

Os resultados desta avaliación serán analizados na comisión de coordinación pedagóxica na que se tomarán as decisións que fosen consideradas pertinentes. Tamén serán recollidos nas actas de departamento.

A partir da reflexión acerca destas cuestións, poderemos planificar mellor a programación do seguinte ano co obxectivo de mellorar a nosa práctica docente.

16.- ADAPTACIÓNS DA PROGRAMACIÓN EN FUNCIÓN DUNHA SITUACIÓN SANITARIA QUE LEVE A DESENVOLVER A ACTIVIDADE LECTIVA DE XEITO SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL

Non presencial:

Metodoloxía e actividades (recuperación, repaso, reforzo, e no seu caso, ampliación)	
Actividades	Adaptaranse os contidos que nese momento sexan os que se están a desenvolver segundo están recollidos na temporalización da programación didáctica. Realización periódica de actividades xadrecísticas propostas, na medida do posible e das posibilidades de cada alumno confinado. Realización de traballos semanais con entrega por correo electrónico ou aula virtual, nos prazos establecidos.
Metodoloxía (alumnado con conectividade e sen conectividade)	Utilización de medios electrónicos (aula virtual, teléfonos móbiles, etc.) para explicación das tarefas. Utilización do correo electrónico ou aula virtual para envío, recepción das tarefas, seguimento dos traballos, correccións das tarefas e comunicación co alumnado.
Materiais e recursos	- Documentos en word e en PDF coas tarefas (de xeito telemático e ou en papel) - Enlaces a vídeos na rede, enlaces a vídeos explicativos. - Actividades de xadrez adaptadas a posibilidades de cada casa.

	- Ordenador con conexión a rede.- Correo electrónico.- Aula virtual.- Teléfono móvil.

Semipresencial:

Envío das tarefas por medios dixitais, para que o alumnado que nesa sesión non estea presente por motivos do confinamento, poida levalas a cabo no seu fogar, na medida dos espazos dos que dispoña e do que a súa saúde lle permita.

No caso de que o alumno non poida seguir a ensinanza telemática, facilitaránselle as tarefas en papel e este terá que entregalas igualmente en papel nos prazos establecidos. Posibilidade de empregar o correo postal para manter a comunicación.

Ante o peche de aulas ou do centro, continuarase a docencia no horario establecido ao inicio do curso para cada grupo. Esta continuación seguirá o establecido nos puntos precedentes.

17.- CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN

Na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato o alumnado utilizará o seu potencial motor á vez que desenvolve todas as súas capacidades. As propias actividades axudarán, ademais, a desenvolver a relación coas demais persoas, o respecto, a atención especial á igualdade de xénero, entendendo as diferenzas relativas ás capacidades psicofísicas entre as rapazas e os rapaces, os condicionantes dos

estereotipos sociais, a colaboración, o traballo en equipo, o xogo limpo, a resolución de conflitos, o recoñecemento do esforzo para lograr metas, a aceptación de regras establecidas e o desenvolvemento da iniciativa individual.

Do mesmo xeito, o deporte do xadrez, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Segundo o exposto polo profesor Arturo González Segura no seu artigo “La educación en valores a través de la educación física y el deporte”, destacamos que a educación non é neutra, polo tanto a conduta do profesor inflúe na formación integral do alumno e no seu futuro comportamento.

Algunhas consideracións para o equipo docente nesta área:

- Permitir que o grupo progresa cara a competición cooperativa, axudando na posta en práctica dos contidos procedimentais.
- Facilitar o coñecemento, a comprensión e o análise dos elementos socio - afectivos que poden frear o avance do grupo, como por exemplo, a competencia entre pandillas e a agresividade
- Evitar o establecemento de diferenzas entre los hábiles e os menos hábiles.
- Considerar que a E.F. e o deporte, tanto escolar como extracurricular, son hábitos saudables e que deben situarse como hábitos ou condutas habituais, incluíndoos dentro do estilo de vida
- Prestar atención non so ao resultado, tamén ao proceso de aprendizaxe.
- Concienciarse de que as expectativas que o docente ten sobre o alumnado influirán sobre o alumnado.
- Evitarase a transmisión sistemática de valores, promovendo a reflexión, xa que na vida os mozos deberán elixir, valorar por si mesmos, e deberán orientarse de forma acertada tanto na súa vida persoal, como social.
- Conseguir que o alumnado vexa as sesións da nosa área non coma un medio de demostrar superioridade sobre os demais, evitando que a agresividade sexa unha cualidade valorada. Non obstante, as condutas agresivas (que aparecen ao querer demostrar esa superioridade) son un medio de poder, de acadar un maior nivel xerárquico no grupo.

- Evitar que a competición se equipare con superioridade, xa que non son poucos os que consideran a vitoria dependente do fracaso de outros.
- Axudar a superar o antagonismo competición e cooperación, a partires do respecto tanto dos compañeiros como da normativa do xogo, é como se acadará unha plena satisfacción e se conseguirá que o xogo teña sentido.
- Creatividade fronte estruturas de xogo que imitan os valores dunha sociedade competitiva como a nosa, proporcionando máis actividades cooperativas que competitivas
- Comentar en clase as incidencias acaecidas nos grandes espectáculos deportivos e reflexionar acerca da repercusión que estes teñen nos medios de comunicación e a súa influencia sobre a poboación.
- As clases serán o lugar axeitado para fomentar a colaboración e solidariedade, respectando non só a opinión do resto, senón tamén os diferentes niveis de habilidade existentes.
- Evitar prantexamentos que favorezan ou permitan calquera tipo de discriminación, xa sexa sexista, racial ou física. Para elo será necesario considerar os contidos tipicamente femininos a un mesmo nivel que os masculinos. Non esquezamos que a educación mixta supuxo a supresión do feminino, como forma de acabar con esa discriminación, universalizando o modelo masculino.
- Actuar con coherencia, como xa se comentou, evitando, por exemplo, ser intransixentes nun momento e permisivos noutro para a mesma situación. Xa que, en os alumnos e deportistas necesitan un código de conduta ao que aterse, e este debe ter certa coherencia.
- Evitar a infracción das normas, que por outro lado serán definidas con claridade e coa suficiente flexibilidade de acordo ao nivel do grupo.

Traballaremos tamén:

Educación do consumidor/a: levaremos a cabo a construción de implementos por medio de material de desfeito e/ou reciclado.

Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos: as diferenzas biolóxicas que existen entre os sexos non son

razóns para a marxinación. O coñecemento mutuo que se leva a cabo nas manifestacións motrices servirá para respectar as características individuais.

Educación para a paz: entendemos a oposición como unha estratexia e non como unha actitude fronte aos demais. A tolerancia e a deportividade no xogo son actitudes moi favorables na educación para a paz.

Educación moral e cívica: É o eixo referencial en torno ao cal artículase a educación en valores xa que as súas dúas dimensións engloban o conxunto dos trazos básicos do modelo de persoa que participa activamente para solucionar os problemas sociais.

Educación ambiental: os alumnos deben comprender os problemas ambientais que están degradando o noso medio e participar solidariamente no seu coidado.

Educación para a saúde e calidade de vida: na escola debemos inculcar hábitos de hixiene física, mental e social que desenvolvan a autoestima e melloren a calidade de vida.

Educación para o lecer: Debemos ofrecer ao alumnado unha alternativa para utilizar o seu tempo de lecer de forma positiva, realizando actividades físicas.

Educación viaria: O coñecemento e a utilización da vía pública é dunha gran importancia polo que a súa educación ten que comezar na escola.

18.- MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

O profesorado, mediante a reflexión, avaliará nas sesións de avaliación, e ou nas reunións de departamento, os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos xerais e co desenvolvemento das competencias clave. Esta avaliación incluírá, polo menos, os seguintes aspectos:

- a) A adecuación dos elementos que forman o currículo coas características e necesidades do alumnado.
- b) As aprendizaxes acadadas polo alumnado.

c) As medidas de atención á diversidade aplicadas.

d) A programación didáctica e o seu desenvolvemento, a organización da aula, o aproveitamento dos recursos do centro e os procedementos de avaliación do alumnado.

e) A coordinación entre as profesoras e profesores de cada curso.

Os resultados desta avaliación serán analizados na comisión de coordinación pedagóxica na que se tomarán as decisións que fosen consideradas pertinentes. Tamén serán recollidos nas actas de departamento.

A partir da reflexión acerca destas cuestións, poderemos planificar mellor a programación do seguinte ano co obxectivo de mellorar a nosa práctica docente.

En Ponteareas a 6 de setembro de 2022

Asdo: Fernando Rama González

Profesor de Xadrez (LCC)